

Kraamhotel zorgt voor droge koe

Maria Verduin: 'Uitbesteden droogs tand wordt ook in Nederland realiteit'

In Amerika is het al de praktijk. Grote bedrijven besteden de droogstand uit. Maria Verduin ging op bezoek bij een Amerikaans kraamhotel en kopieert het idee in Nederland. Zij heeft daarmee de primeur. Binnen twee jaar moet het idee werkelijkheid zijn.

Voor mensen bestaat het al. Een kraamhotel is een soort viersterrenhotel waar vrouwen 24 uur per dag professionele kraamzorg krijgen. Een team van gediplomeerde kraamverzorgers werkt er in wisselende diensten. Maria Verduin ziet dat idee voor melkkoeien ook wel zitten. 'Het quotum

verdwijnt, bedrijven groeien, stallen worden te klein. Als het jongvee is vertrokken naar een apart opfokbedrijf is de tweede stap het uitbesteden van de droogstand. Dat wordt ook in Nederland realiteit. Het verlicht de arbeidsdruk voor de melkveehouder, terwijl in het kraamhotel de koe optimaal kan wor-

Maria Verduin: 'In het kraamhotel in Amerika worden de koeien elke drie kwartier in de gaten gehouden, dag en nacht'

den verzorgd tijdens droogstand en rond afkalven.' De melkveehouderster houdt momenteel samen met haar man Wiebe

In dit Amerikaanse kraamhotel worden continu 450 koeien klaargestoomd voor een nieuwe lactatie

Nauta in Koudum zeventig melkkoeien met bijbehorend jongvee. Dat gaat op korte termijn veranderen.

Binnen twee jaar moet het idee van het kraamhotel realiteit zijn. Eerst als onderdeel van Ko-alitie, de samenvoeging van twee bedrijven die moet leiden tot een bedrijf met zeshonderd melkkoeien (een project van verantwoorde veehouderij van ASG Wageningen). Op langere termijn sluit Verduin niet uit dat ook koeien van buiten dit bedrijf in het kraamhotel worden toegelaten.

Bijna continu controle

Verduin liet zich inspireren door een Amerikaans kraamhotel, waarin continu 450 koeien worden klaargestoomd voor een nieuwe lactatie. 'Ik ben er een week geweest om te kijken hoe het werkt. Er komt tweewekelijks een nieuwe lichte oudmelkte koeien binnen. Ze worden één keer gemolken en vervolgens drooggezet. Na het droogzetten worden de dieren in koppels van circa 35 dieren verplaatst naar de far-offgroep. Standaard controleert men de klauwen en als het nodig is, worden ze bekapt.'

Drachtige vaarzen komen volgens Verduin acht weken voor afkalven binnen en zitten in een aparte groep. Dat voorkomt stress en overdracht van bacteriën. De koeien staan zes weken droog en gaan twee weken voor afkalven naar de close-upgroep. 'Daarin worden ze vijf keer per week getraind om naar de melkput te lopen. Verder worden de spenen gedipt, lopen ze door een voetbad en worden ze behandeld tegen vliegen.' De rantsoenen zijn per fase afgestemd op de specifieke behoefte. 'In Nederland zijn veel bedrijven daarvoor te klein; je maakt niet zo snel een apart rantsoen voor vijf koeien in de close-upgroep.'

Verduin bezocht het zogeheten Transition Management Facility (TMF) in het Amerikaanse Emerald (Wisconsin). Dit kraamhotel werkt met Mexicaans personeel in ploegdiensten. Om de zorg rondom de koe te optimaliseren werkt het personeel met protocollen, bijvoor-

beeld voor het droogzetten (zie kader op pagina 32). Het grootste voordeel van het kraamhotel noemt Verduin de maximale zorg rondom de koe. 'Problemen tijdens de lactatie zijn veelal terug te voeren op fouten in de droogstand of kort na afkalven. Op het TMF werden de koeien elke drie kwartier in de gaten gehouden, dag en nacht. Dat moet ook wel, want er kalven gemiddeld zestig koeien per week.'

Tijdens het afkalven blijven de koeien zo lang mogelijk in de close-upgroep (ter voorkoming van stress). Pas als de poten en kop van het kalf goed zichtbaar zijn wordt de koe afgezonderd. 'Onderzoek aan de universiteit van Minnesota, verbonden aan de TMF, toont aan dat dit het beste verhuismoment is. Doordat de koe op dit punt van het geboorteprocess al flinke persweeën heeft, stagneert het geboorteverloop niet of nauwelijks.' De universiteit onderzocht op het TMF ook of een verwarmde vloer het afkalfproces gunstig beïnvloedt, maar vond daarvoor geen effect.

Uitval eigen risico

Verduin was en is enthousiast over het concept kraamhotel, maar wilde in Amerika ook duidelijkheid over mogelijke knelpunten, zoals stress, diergezondheid en aansprakelijkheid bij sterfte. 'Voor mij is helder dat het voordeel van apart kunnen voeren per fase groter is dan de eventuele stress die ontstaat bij het wennen aan een nieuwe groep. Ik vond het extreem rustig in de stallen van het TMF. Er zijn geen tochtige koeien die voor onrust zorgen en een koe heeft het rond afkalven druk genoeg met zichzelf, dan zoekt ze de confrontatie niet. Om stress te voorkomen houden ze wel de vaarzen apart en laten ze koeien zo lang mogelijk in de close-upgroep.'

De veterinaire risico's worden volgens Verduin ingedekt door tegen zoveel mogelijk ziekten te enten (ibr/bvd) en te werken in protocollen, waarbij hygiëne voorop staat. Kalveren krijgen standaard

Pas als de poten van het kalf goed zichtbaar zijn gaat de koe naar het afkalfhok. In het kraamhotel kalven per week gemiddeld zestig koeien

vitaminepreparaten en verse koeien mogen niet vertrekken voordat ze helemaal fit zijn en aan een standaard voldoen voor melkproductie. En als er onverhoopt een dier uitvalt? Wiebe Nauta is zijn vrouw voor met het antwoord: 'Eigen risico. Daar zijn de Amerikanen heel helder in. De kans dat een koe op het TMF uitvalt is vele malen kleiner dan

Protocollen Amerikaanse kraamhotel TMF

Protocol laatste melking

1. Met een droge doek schoonmaken (microvezeldoek).
2. Dikken met chloor.
3. Eerste melk eruit strippen.
4. Met een nieuwe doek schoonmaken.
5. Melkklaauw aansluiten.

Protocol droogzetten

1. Schoonmaken met een alcoholdoekje (een doekje per speen).
2. Droogzetten met een 10 cc-spuit gevuld met antibiotica.
3. Schoonmaken met een alcoholdoekje (een doekje per speen).
4. De speen afsluiten met Orbeseal (10 cc-spuit gevuld met een soort afsluitpasta).
5. Het haar van de uier afbranden met een zachte vlam.
6. De spenen dippen met een barrière-dip.

Protocol melken van eerste biest

1. Label voor elke koe een monsterflesje.
2. Voorbehandeling uier met handschoenen:
  - zand en mest verwijderen met droge doek;
  - voordippen van de spenen;
  - voorstralen (drie stralen per speen);
  - noteer afwijkende melk;
  - poets elke speenpunt en dip opnieuw;
  - verwijder de dip met een schone doek;
  - poets speenpunt opnieuw.
3. Neem een melkmonster van elke speen en test op mastitis. Registreer de afwijking en het nummer van de koe.
4. Geef 2 ml oxytocine per koe.
5. Sluit het melkstel aan.
6. Dip de spenen na afname melkstel.
7. Verwijder pootbandjes.

Voor volledig overzicht: <http://www.cvm.umn.edu/tmf/mgmtprotocols/home.html>.

Het haar van de uier wordt met een zachte vlam verwijderd

op de bedrijven waar de koe vandaan komt.'

Na droogstand en afkalven volgt de derde etappe: de vroege lactatie. Verse koeien worden op het TMF ongeveer twintig dagen gemolken voordat ze teruggaan naar hun eigen koppel. In deze periode controleren de medewerkers de koeien dagelijks op melkziekte door de urine met een ketosestrip te beoordelen. Ook meten ze de temperatuur. Verduin: 'Dat doe ik hier inmiddels ook. Koeien die boven de 39,3 graden scoren krijgen nader onderzoek op baarmoederontsteking, longontsteking, uierontsteking, hartslag en lebmaagverdraaiing.'

Verder is het volgens Verduin belangrijk dat de melkapparatuur in het kraamho-

tel weinig afwijkt van die op het uitbestedende bedrijf. 'Denk aan vacuümhoogte en zuig-rustslagverhouding, maar ook aan automatisch melken of niet. Wij zijn er nog niet uit hoe we hier gaan melken, maar het moet wel praktisch en snel kunnen. We willen de tachtig kraamkoeien met 1,5 VAK kunnen verzorgen. Dat betekent droogstandsfase, afkalven en de opstartgroep. Vanwege de werkdruk wil ik het jongvee van het kraamhotel het liefst zo snel mogelijk weg hebben.'

Vijf euro per dag

Het uitbesteden van het jongvee gebeurt in Amerika op elk bedrijf anders. Sommige bedrijven verhuizen de kalveren direct op de eerste dag. Zo was het oor-

spronkelijk ook op TMF, nu is er een aparte ploeg mensen (drie à vier) die 220 kalveren melk geven en nog eens het dubbele aantal in een leeftijd van tien weken tot ongeveer een half jaar verzorgen. Daarna gaan de dieren naar een opfokbedrijf.

Welke prijs moet een veehouder voor de diensten van het kraamhotel over hebben? Wiebe: 'In Amerika was het 4,76 dollar per dag, waarbij alle kosten zijn inbegrepen. In Nederland denken we aan een bedrag tussen de drie en vijf euro. Daarvoor krijg je een producerende koe in topvorm terug, zonder dat je er zelf zorg aan hebt moeten besteden.'

Tijmen van Zessen

Een aparte ploeg mensen geeft 220 kalveren melk gedurende tien weken

